

Twoje prawa jako obywatela EOG a Brexit

The Connection
at St Martin-in-the-Fields

Polish

The Connection at St Martin-in-the-Fields
12 Adelaide Street, London, WC2N 4HW
www.connection-at-stmartins.org.uk
Email: appeals@cstm.org.uk
Telephone: 020 7766 5555
Registered Charity Number 1078201
Company Registration Number 3852519

Czy jestem obywatelem UE?

Jesteś obywatelem UE, jeśli pochodzisz z jednego z wymienionych poniżej państw

Państwa UE: Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Republika Cypryjska, Republika Czeska, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Niemcy, Grecja, Węgry, Irlandia, Włochy, Łotwa, Litwa, Luksemburg, Malta, Holandia, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Hiszpania, Szwecja oraz Zjednoczone Królestwo (do 29 Marca 2019)

Czy mogę wynająć pokój?

Tak. Obywatele brytyjscy oraz UE mają zawsze prawo do pracy oraz wynajmu. Musisz przedstawić swój dokument tożsamości lub paszport. Prawa obywateli UE najprawdopodobniej nie zmienia się do 31 grudnia 2020

Co muszę zrobić w przygotowaniu na Brexit?

Wszyscy obywatele UE muszą złożyć podanie aby potwierdzić ich prawo do pozostania w UK od 30 marca 2019 i przed 30 czerwca 2021, ale **im szybciej, tym lepiej.**

Potrzebny będzie **ważny dokument potwierdzający tożsamość**, fotografia i **potwierdzenie dotychczasowego pobytu na terenie UK**. Nie wyciągaj żadnych dokumentów ponieważ mogą okazać się przydatne do tego celu. Będziesz musiał/a również ujawnić otrzymane wyroki skazujące.

Jeżeli mieszkasz/as w UK przez 5 lat lub dłużej, będziesz mógł ubiegać się o tzw. status osiadły, który jest podobny do rezydentury stałej. Jeżeli przyjechałeś/as do UK przed 31 grudnia 2020, lecz byłeś tu krócej niż 5 lat, będziesz mógł ubiegać się o status przed-osiedlony.

Wiecej informacji na stronie:

<https://www.gov.uk/settled-status-eu-citizens-families>

Czy mogę uzyskać pomoc finansową od rządu brytyjskiego?

Nie wszyscy obywatele UE mają prawo do brytyjskich zasiłków. Zależy to od okoliczności.

*Nie obejmuje wszystkich okoliczności, proszę odwołać się do porady w swoim przypadku. Poniżej znajduje się uproszczone wyjaśnienie, co może uprawniać Cię do zasiłków:

- Jeśli przebywasz na terenie Wielkiej Brytanii krócej niż 3 miesiące i nie pracujesz/nie jesteś samozatrudniony lub nie posiadasz prawa pobytu (więcej informacji o prawie pobytu na str.2), nie posiadasz prawa do żadnych zasiłków
- Jeśli posiadasz Prawo Stałego Pobytu (ang. PRR) (więcej informacji o prawie pobytu na str.2), posiadasz takie same prawa do zasiłków, jak obywatele brytyjscy, w tym prawo do zasiłku mieszkaniowego.
- Jeśli przebywasz na terenie Wielkiej Brytanii dłużej niż 3 miesiące, ale nie posiadasz PRR:
 - Nigdy nie pracowałeś/ostatnio nie pracujesz/ praca nie była legalna czy efektywna (więcej informacji o legalnej i efektywnej pracy na str.2) oraz nie posiadasz prawa pobytu, możesz być uprawniony do Jobseekers Allowance (JSA) przez 3 miesiące (91 dni) jeśli poszukujesz pracy. Nie posiadasz wówczas jednak prawa do Universal Credit ani zasiłku mieszkaniowego.
 - Jeśli jesteś zatrudniony lub samozatrudniony (praca musi być legalna oraz efektywna) lub posiadasz prawo pobytu, możesz złożyć wniosek o zasiłki tak, jak obywatel brytyjski, w tym o zasiłek mieszkaniowy.
 - Jeśli ostatnio byłeś zatrudniony lub samozatrudniony (praca musi być legalna oraz efektywna) oraz jeśli:
 - Zachorowałeś, możesz złożyć wniosek o zasiłki (ESA), w tym zasiłek mieszkaniowy lub Universal Credit, do czasu, kiedy będziesz zdolny do pracy
 - Staniesz się bezrobotny nie z własnej winy, ale poszukujesz nowej pracy, możesz złożyć wniosek o zasiłek dla bezrobotnych (JSA) oraz zasiłek mieszkaniowy lub Universal Credit – przeważnie na okres 6. miesięcy

Prawo pobytu

Co oznacza prawo pobytu?

Posiadanie prawa pobytu oraz ‘korzystanie z praw traktatu’ ma podobne znaczenie. Jako obywatel UE musisz wykonywać pewne czynności (np. praca, studia etc), które zostały zdefiniowane prawnie. Jeśli potrafisz udowodnić, że wykonywałeś/wykonujesz dane czynności, automatycznie posiadasz prawo pobytu.

Kto posiada prawo pobytu?

- **Osoba, która jest zatrudniona lub samozatrudniona.** Praca musi być uznana za ‘legalną oraz efektywną’
 - **Co oznacza praca legalna i efektywna?** Nie ma jasnej definicji. Np. jeśli zarobiłeś ponad £155 tygodniowo przez ostatnie 3 miesiące, powinieneś zostać automatycznie uznany za pracownika. W przeciwnym razie, będziesz musiał udowodnić, że działalność, jaką wykonujesz jest prawdziwa, a ilość godzin nie jest zbyt niska, aby móc ją uznać oraz, że pracodawca płaci wynagrodzenie za wykonaną pracę. Praca dorywcza, tymczasowa, w niepełnym wymiarze godzin oraz nisko płatna także może zostać uznana za wystarczającą do tego, aby otrzymać status prawny pracownika UE.
 - Jeśli jesteś samozatrudniony, musisz udowodnić, że prowadzisz biznes. W tym celu możesz przedstawić np. wniosek do urzędu skarbowego o rejestrację jako samozatrudniony lub zapis swoich działań w ramach prowadzonego biznesu.
- **Osoba, która zatrzymała status pracownika/ samozatrudnionego** podczas, gdy stała się bezrobotna nie z własnej woli lub tymczasowo niezdolna do pracy
- **Kto może zatrzymać status pracownika/ samozatrudnionego?** Możesz zatrzymać ten status, jeśli byłeś pracownikiem/osobą samozatrudnioną, jak wyjaśnione powyżej, a następnie musiałeś przestać pracować ponieważ:
 - zachorowałeś lub miałeś wypadek w pracy
 - straciłeś pracę nie z własnej winy (np. zakończył się termin umowy lub zostałeś zwolniony) oraz poszukujesz nowej pracy (musisz się natychmiast zarejestrować w Job Centre)
 - zaczyniesz szkolenie zawodowe
 - Jesteś w ciąży i nie możesz pracować przed lub po porodzie z przyczyn zdrowotnych

- Osoba, która jest samowystarczalna i posiada ubezpieczenie zdrowotne
- Osoba, która jest studentem i posiada ubezpieczenie zdrowotne
- Osoba, która jest zarejestrowana jako aktywnie poszukująca pracy
- Osoba, która jest członkiem rodziny obywatela EOG, który posiada prawo pobytu
- Osoba, która posiada PRR. Można automatycznie uzyskać PRR , jeśli przebywa się na terenie Zjednoczonego Królestwa co najmniej 5 lat, a w tym czasie miała miejsce jedna lub więcej sytuacji, wymienionych powyżej (dodajesz okres, kiedy byłeś pracownikiem do okreu kiedy byłeś studentem z ubezpieczeniem zdrowotnym, aby uzyskać 5 lat). Osoby stale niezdolne do pracy lub niektórzy emeryci, mogą uzyskać PPR wcześniej.

Gdzie możesz znaleźć wsparcie?

Jeżeli potrzebujesz porady prawnej dotyczącej Twoich praw względem Unii Europejskiej:

Westminster CAB: Linia pomocy dla obywateli UE
0300 330 9011 wtorki i czwartki w godzinach 11:00- 14:00

Public Interest Law Unit: Po porade dzwoni pod:
07856 539582 Poniedziałek - piątek 10:00-16:00

The Aire Centre: Teléfono 0207 831 4276
www.airecenter.org

East European Resource Centre
020 8741 1288 / 0800 121 4426 /
www.eerc.org.uk

Wiecej informacji na temat Brexitu i Twoich praw w UK znajdziesz tu:

<https://www.lawcentres.org.uk/lcn-s-work/living-rights-project>

<https://www.the3million.org.uk/checklist>

Jeśli śpisz na ulicach i potrzebujesz wsparcia zespołu środowiskowego Skontaktuj się z:

Streetlink 0300 500 0914
www.streetlink.org.uk

Jeśli czujesz, że Twoje prawa jako pracownika nie są szanowane:

Citizens Advice Bureau 0300 330 1191
www.westminstercab.org.uk

Work Rights Centre (Centro de Derechos laborales):
www.workrightscenter.org Saturdays from 10am - 2pm at Wembley Library HA9 0FJ

Jeśli czujesz, że jesteś zmuszany do pracy/padłeś ofiarą handlu ludźmi:

Modern Slavery Helpline: 0800 0121 700 (24/7)

Jeśli Ty lub ktoś, kogo znasz jest w niebezpieczeństwie zadzwoń pod 999

Liste organizacji pomagających bezdomnym w Twojej okolicy znajdziesz w The Pavement
www.thepavement.org.uk